

**5(178)
2020**

Apudvistula Bulteno

de Krakova Societo ESPERANTO

Bultenon redaktas: ĉiuj anoj de Krakova Societo ESPERANTO,
Adreso por korespondi: str. Sokolska 13, 31-515 KRAKÓW

Julia Pióro (1901 – 1988)

Ne mortis la ĉielo

Ne mortis la ĉielo!
ĝi trempis siajn tukojn en nigro
kaj kaŝiĝis sub ili...

la domoj
mutaj kaj surdaj
palpis en tenebroj
kaj serĉis lumon de la ĉielo –
ne trovis !

ne mortis la boneco...
vivas sekrete
en la ĝardenoj
plena de buntkoloraj floroj.

Promenanto! ne tretu
ridetojn de la herbaĵoj
kaj ne ŝiru etajn diverskolorajn koron –
ĉar vi ne scias
ke la boneco vivas
sekrete kaŝita
en molaj litaĵoj de la floroj...

Lakta mateno

En tiu lakta mateno
kiam radioj trabrilas,
branĉetoj kun rosaj gutoj
en suna gelateno fandiĝas...
en tiu lakta nebulo
kun sunradioj miksitaj
ne moviĝi branĉoj...
fiksitaĵoj en plasmato suna.

Malkare

Malkare ni vendas
belegajn ĝardenojn,
kie sur la branĉetoj
meditas ĉielaj perloj;

super rozarbustoj
kruciĝas ore-violaj radioj,
kaj en pura akvo
respeguliĝas vandoj
de nia Domo –
bonodoranta per aromo
de pinaj arbaroj...

malkare ni vendas
belegajn ĝardenojn
kaj Domon,
en kiu loĝas
Pura Spiro,
en kiu la mangabo –
simpla pano da ĝojo
Domo – la Mondo,
pri kiu ni meditas.

Stranga povo

Stranga povo
kiu super la tempo fluas,
super la mondoj ŝvebas –
nekonata, mistera –
en amo – kuniganta koron,
kaj manojn – en harmonio,
per lumo pleniganta okulojn –
mirakla povo, kiun konas la koro!

Krakova Societo ESPERANTO kun tristo informas,
ke pro la pandemia malsano mortis nia kara amikino
s.†m.

Janina Stefaniak

naskita **Tubilewicz**

(6.05.1926 – 1.12.2020)

fervora esperantistino, anino de E-Sekcio de KIK, E-Klubo Unesko,
E-Sekcio de Kooperativo „Społem“ kaj de Krakova Societo ESPERANTO.

La funebra entombigo okazis en Sosnowiec, 5.12. 2020 j.

Aro de Geamikoj kaj Samideanoj

JANINA STEFANIAK naskiĝis kaj edukiĝis en Vilno, kiu estis tiam la pola urbo. Kiam eksplodis la Dua Mondmilito ŝanĝigis la mapo de Eŭropo. Patro de Janina estis oficiro de la Pola Armeo, do vivo de la familio troviĝis en danĝero. La familio devis fuĝi de Vilno. Post militaj perturboj Janina kun la patrino kaj la fratino Wanda ekloĝis en Olsztyn, kie estadis dum multaj jaroj. Ĝuste tie Janina edziniĝis kaj naskis la filinon Anna. Dum kvindekaj jaroj Janina kun la edzo kaj la filino translokiĝis al Krakovo, kiu okupis gravan rolon en ŝiaj sentoj.

Ŝi estis tre honesta, bona homo, laborema, bone ordigita kaj devigema. Ŝi tre alte taksis la familion, kiu ĉiam povis kalkuli je ŝia helpo kaj apogo en malfacilaj vivsituacioj.

Dum la malfrua aĝo ŝi konservis aktivan menson, bonan memoron kaj aperton al la mondo. Ŝi amis librojn, precipe biografiajn, vojaĝajn kaj noveldonitajn. Tio estis konkorda kun ŝia laboro en Biblioteko en Nowa Huta.

La fratino de Janina, Wanda estis esperantistino jam en periodo de Olsztyn kaj havis multajn gekorespondantojn. Tio plaĉis al Janina, kiu kontente realigis la vojon de Wanda.

Ŝi ekkonis lerte Esperanton kaj dum multaj jaroj aktive agis en E-Sekcio de KIK, E-Klubo Unesko kaj E-Sekcio de Kooperativo „Społem“ gvidata de mag. Zuzanna Ĉwiklińska. En Krakova Societo ESPERANTO Janina bonsukcese kaj volonte plenumis diversajn organizajn taskojn laŭbezone. Ŝiaj protokoloj de organizaj kunvenoj de KSE ĉiam estis modele pretigataj. Ŝi partoprenis regule Esperantajn Tagojn de Krakovo kaj de Staszów kaj aliajn esperantajn aranĝojn enlande. Inter alie Janina ŝatis esperantajn aranĝojn en Zawoja kunigante porlingvajn okupojn kun ĝuaj promenoj en belega montara ĉirkaŭaĵo.

Ŝi estis membrino de Amika Societo de Muzeoj ĉe Nacia Muzeo en Krakovo kune kun multaj aliaj esperantistoj. Tiu ĉi grupo ofte partoprenis en muzeaj ekskursoj kaj lokaj ekspozicioj. Tio estis tre ĝoja kaj feliĉa tempo-periodo de ŝia vivo.

Inter esperantistoj ŝi renkontis multe da valoraj homoj kun kiuj travivis belajn momentojn. Ŝi rakontis pri tio al la familio kaj montradis la fotojn. Multfoje ŝi instigis la filinon kaj la nepinon fariĝi esperantistinoj substrekante valorojn de la internacia lingvo kaj ĝiajn adeptojn precipe de la grava ŝia inspirantino Maria Towpasz.

Ĉiuj personoj konantaj Janina tre bedaŭras pro ŝia forpaso kaj tutcerte konservos ŝin en sia dankema memoro.

Amikoj de Krakova Societo ESPERANTO

La tria provo

Sur la eraraj vojoj de mia vivo mi serĉis la veron kaj trovis nur fanatikan kredon aŭ ekstremajn ideojn, homojn kun maksimumo de delikata sentemo aŭ naivajn predikantojn pri moroj, pelitajn per kanajlaĵoj aŭ indiferentajn cinikulojn.

En mia hejmlando, kien mi ĉiam revenis, mi ne plu volis resti. Mi estas berlinano, estas naskita en 1938 j. La krime kaj brile ŝanĝigantan regurbon de la Regno Tria mi ne plu konis. Alia Berlino restis en mia memoro: frakasita, tute konsumita de fajro, kie patroj estas sendintaj siajn edzinojn kaj filinojn sur la straton, por ekhavigi al si laŭ ĉiuj eblaj vojoj konservaĵojn, cigaredojn, panon kaj karbon; Berlino de la elaeraj bombardadoj kaj de la okupadaj trupoj estis la urbo de mia infaneco.

Mia patrino neniam mensogas; kaj tial mi scias, ke mia patro apartenis al tiuj malmultaj germanoj, kiuj estas ribelintaj jam ekde 1933 j. kontraŭ la svastiko. Mia patro devis prezenti sin mal-longe antaŭ la militeksplodo ĉe sia kompanio. Li ne sekvis la rekrutigan ordonon kaj fuĝis al la kamparo. Ili tamen estas kaptintaj lin, kondamnintaj lin kiel dizertinton kaj poste sendintaj al Aŭŝvico, ili tie torturis lin dum monatoj, kaj li mortis kiel perfidulo de la Gvidanto kaj de la patrujo.

Mi havis fraton 15 jarojn pli aĝa ol mi. Li apartenis al la hitlera junulorganizo, avancis en la ŝirmostafeton kaj batale mortis en 1943 j. ĉe la orienta fronto. Paroli pri onkloj kaj onkloinoj, kuzoj kaj kuzinoj ne havas sencon. Ili estis kiel la ordinaraj homoj de la germana nacio je tiu tempo.

Mi estis timema, timida kaj retenema, kaj kiel dekkvinjarulino mi opiniis esti trovinta la vojon de la vero en Jesuo Kristo. Al li mi estas direktinta min kun mia sentado kaj pensado, kun la tuta pasio de mia profunda kredo. Nur ĉe li mi volis esti, servi lin tage kaj nokte, en la pensado, en la preĝado kaj en la agado. Kaj mi iris en monaĥinejon. Malantaŭ la dikaj muroj, en la kvieteco kaj soleco, mi serĉis Dion en la preĝado kaj en la laboro – kaj ne estas trovinta lin.

Sep jarojn mi bezonis por fali el ekstrema pieco en ne malpli ekstreman ateismon. Kaj ree mi estis en Berlino, ĉe mia patrino, kaj miregis pri la pulsanta vivo en mia patruja urbo. Mi observis, kiel homoj subpremis la estintecon, kiel ili provis eĉ forgesi ĝin, kaj kiel aliuloj pretendis esti sciintaj nenion. Mi dubis pri tio kaj serĉis plu.

En la oriento de mia patruja urbo regis la komunista partio, kies ideoj ŝajnis solvi ĉiujn problemojn de nia tempo. Mi eklegis: Karlon Markson, Frederikon Engelson, Leninon, Libknehton, Rozan Luksemburg, Trocki-n kaj Stalinon, kaj alia mondo malfermiĝis por mi, mondo, kiu fascinis min. Ĉu eble tio estis la vero? Mi legis tage kaj nokte. Mia patrino zorge rigardis min kaj estis emociita pri mia ŝanĝiĝo.

Berlino estis dividita per muro. La nekonataĵo transe de betono kaj dorndrata baraĵo allogis min. Centoj de miloj da homoj serĉis vojojn, kiuj kondukis el la oriento en la okcidenton. Mi kontraŭe apartenis al la malmultaj, kiuj iris el la okcidento en la orienton. Kun entuziasmo kaj nove vekiginta kredo mi lernis ekkoni la socialismon en la Germana Demokratia Respubliko. La partiaj kamaradoj min akceptis per malfermitaj brakoj kaj senteblo rekono. Por ili mi estis uzebla pruvo, ke sincera pensanto ne plu povas vivi en la kapitalisma okcidento. Oni ebligis al mi la politikan supreniĝon, kaj oni asignis al mi unu taskon post alia.

Ree, mi estis certa, esti trovinta la veron. Antaŭ mi etendiĝis la socialisma mondo de Berlino ĝis norda Koreujo. Cent nacioj, cent lingvoj, kaj triumfanta ideo, kiu troviĝis en la batalo pro scio, progreso kaj paco. Mi estis ĉe Vistulo, ĉe Moldavio, ĉe Danubo, kie ĝi enfluas en la maron Nigran, ĉe Volgo, en la meza Azio kaj Vladivostoko, renkontis milojn da homoj kaj trovis malmultajn feliĉajn kaj konvinkitajn. Mi kontraŭe renkontis kontraŭdirojn, kontraŭaĵojn, frotaĵojn, malkontentecon, angoron, malesperon kaj apation en la senklasa socio, kaj tiel mi ekkonis la malrealajn kaj utopiajn ĵon en mia naiva kredo. Mi trovis nek la liberecon, nek la egalecon aŭ la fratecon.

Elrevigita kaj sen iluzioj mi revenis en 1967 j. el Sovetunio al orienta Berlino. Ankoraŭ unu malvenko. Ankoraŭ malsukcesa provo trovi la veron. Nun mi devis serĉi ion tute alian, nome padon, malstreĉan ĉeneron en la maŝoj de la fera kurteno, fendon en la muro por reveni al la patrino. Kie kaj kiel mi estis trovinta tion, estas malgrava, ĉiukaze mi ree alboridiĝis en mia malgranda loĝejo ĉe mia dume maljuniĝinta kaj griziĝinta patrino.

Io tamen restis neforgesebla por mi, io, kio estis la plej emociinta en mia vivo. Mi estis estinta en Aŭŝvico, Treblinko, en Majdano, en Terezono, en Babi Jar ĉe Kievo. La abismo de la sange avida fienco de nia jarcento, la fina solvo de la juda problemo, konsciiĝis al mi nur tie. Antaŭe mi estis sci-

inta multe tro malmulte pri la suferoj de la judoj en la diasporo, kaj nur el la lerneja periodo kaj la periodo en la monaĥinejo mi memoras la tezon, kiu responsigis la judan popolon tra generacioj pri la krucigo de Jesuo.

Ree mi komencis legi. Tiun ĉi fojon la Malnovan Testamenton kaj la historion de la judoj kaj de ilia persekutado de la antikvaj tempoj ĝis niaj tagoj, en kiuj estis efektivigita en Israelujo la profetaĵo pri la malnova nova lando de Teodoro Herclo.

Mi venis en tiun ĉi landon por esti konfrontata ankoraŭfoje kun vero, kaj trovis malgrandan ŝtaton kaj malgrandan popolon en la batalo por ĝia ekzisto, kontraŭ la volo de la arabaj popoloj kaj la indiferentecon de la mondo disdividita en sferojn de interesoj.

Mi miregis pri la infanoj, kiuj en la ĉelimaj loĝlokoj frekventas la lernejon kaj nokte devas dormi en bunkro, pri la verdaj oazoj en la senakva dezerto, pri la moderna industrio kaj agrokulturo kaj pri la enmigrintoj el ĉie en la mondo, kiuj estis irintaj multajn vojojn kaj rezignintaj pri ili por tie ĉi komenci de antaŭe.

Hodiaŭ mi estas sufiĉe matura por ne plu serĉi la objektivan veron. Mi provas vivi kun la israela subjektiva vero. En la kibuco ĉe la lago Tiberiada oni ankoraŭ hodiaŭ rigardas min kiel fremdulon. Mi tamen deziras iun tagon esti akceptata en tiu komunumo, por partumi en la promesita lando la sorton de la popolo elektita de Dio.

La preĝo pri la prudento

Sinjoro, mi ne petas pri mirakloj aŭ miraĝo, sed pri la forto ĉiutage.

Faru min observema kaj sinhelpa, por mi en diverseco de ĉiutaga vivo post iu tempo vaste parolu pri malkovroj kaj eksperimentoj, kiuj min ekscitis.

Instruu min, kiel ĝuste disponi pri mia tempo. Donu al mi subtilan talenton listingi primaron de durangeco.

Mi petas pri la forto de abstino kaj mezuro, por mi ne svingu kaj ne traglitu tra la vivo, sed prudente planu la kuron de la tago, vidu pintojn kaj distancojn, kaj almenaŭ trovu la tempon por ĝoji pri la arto.

Helpu al mi kompreni, ke la sonĝoj ne povas helpi. Neniajn revojn pri pasinto, neniajn revojn pri estonto. Helpu al mi esti ĉi tie kaj nune kaj pritraktu ĉi momenton kiel la plej grava.

Savu min de la naiva konvinko, ke ĉio en la vivo devas trakuri glate. Donu al mi klaran konscion, ke malfacilaĵoj, malsukcesoj kaj faloj estas nur la natura parto de la vivo, dank' al kiu mi adoleskas kaj maturiĝas.

Rememorigu al mi, ke la koro ofte kverelas kontraŭ la kaŭzo.

Sendu al mi en la ĝusta momento iun, kiu kuraĝas diri al mi veron, sed diri tion ame.

Mi scias, ke multajn problemojn oni povas finsolvi, eĉ se oni nenion Faras, do instruuj al mi paciencon.

Vi scias, kiel tre ni bezonas amikecon. Permesu al mi esti inda de tiu la plej bela kaj la plej tenera Dono de la Destino.

Donu al mi la riĉan imagon, por mi en la adekvata momento, en la ĝusta tempo, en la konvena loko, mute aŭ parole donacu al iu la bezonan varmon.

Faru de mi persono, kiu scias, kiel atingi tiujn, kiuj estas entute „sube”.

Savu min de la timo antaŭ pretergapi ion en mia vivo.

Ne donu al mi tion, kion mi deziras, sed tion, kion mi vere bezonas.

Instruu al mi arton de la „malgrandaj paŝoj”.

Antoine de Saint - Exupery